

Elżbieta Szymańska

7 powodów, dlaczego gra w szachy jest genialna (zwłaszcza dla dzieci)

źródło: <http://dziecisawazne.pl/7-powodow-dlaczego-gra-w-szachy-jest-genialna-zwlaszcza-dla-dzieci/>

Gra w szachy ma bardzo długą historię, jednak początki samej gry nie są do końca ustalone. Różni badacze podają różne miejsca i historie. Najprawdopodobniej pochodzi z Indii, z V – VI wieku n.e. Współczesne zasady dopracowywane były najpewniej w Persji. „Szach mat” oznacza w tym języku „król jest martwy”. W Polsce wzmianki ma temat szachów odnajdujemy od czasów Bolesława Krzywoustego.

Gra w szachy wymaga opracowania różnych, stale modyfikowanych strategii, ciągłego podejmowania decyzji. W trakcie gry aktywowane są jednocześnie, często przeciwstawne umiejętności intelektualne, a wszystko po to, aby zaprojektować zwycięską strategię. Musi być ona na bieżąco weryfikowana, ze względu na odpowiedzi przeciwnika.

Graj a powiem ci, kim jesteś

O korzyściach wynikających z gry w szachy pisał między innymi niejaki Benjamin Franklin w swojej publikacji z 1779 roku, pt. „Moralność gry szachowej”. Pośród wielu plusów, wymienił między innymi: rozwój umiejętności obserwowania, rozważni, przezorności, czy zapobiegliwości. Twierdził także, że sposób w jaki postępujemy w czasie gry, można przełożyć na inne aspekty życia. Czyli w pewnym sensie można poznać człowieka, obserwując jak gra w szachy! W Polsce, już w 1835 i 1844 korzyści wynikające z tej gry opisał Kazimierz Krupski, w publikacji pt. „Strategika szachowa”.

7 powodów, dlaczego gra w szachy jest genialna

Współcześni naukowcy bardzo intensywnie przeanalizowali tę grę. Według ich wniosków, szachy:

1. Poprawiają zdolności intelektualne

Największe korzyści z gry, mają dzieci powyżej 7 roku życia. Jest to związane z gwałtownym wzrostem na tym etapie. Na podstawie badań, naukowcy Groot oraz Krogius opisali progresję rozwoju wyobraźni, poprawę zdolności koncentracji. Inny badacz – Diane Hogan dodaje jeszcze umiejętność porządkowania myśli, lepsze umiejętności w planowaniu oraz poprawę zrozumienia swoich działań i ich konsekwencji.

2. Zwiększają IQ

Zgodnie z wynikami badań przeprowadzonych w Wenezueli, dzieci które odbyły 4,5 miesięczne kursy gry w szachy, odnotowały znaczące wzrosty ilorazu inteligencji. Potwierdza to także badanie z 2003 roku – Murray’a Thompsona z Australii, w którym uczestnicy lekcji gry w szachy również odnotowali znaczny wzrost IQ. Badacz przypisał to ćwiczeniom koncentracji i logicznego myślenia, które są w grze niezbędne.

3. Poprawiają umiejętności arytmetyczne

Panowie James Smith i Robert Cage przeprowadzili badanie, na temat wpływu nauczania gry w szachy na osiągnięcia matematyczne wśród młodzieży. Opisano wówczas, że szachy są kluczowe dla rozwoju umiejętności matematycznych dziecka. Dzieci, które odbyły 120 godzin nauki szachów, miały znacznie lepsze wyniki testów matematycznych. Badacze przypisali ten fakt wpływowi gry na zdolności postrzegania, czyli umiejętności przetworzenia napływających bodźców i nadania im odpowiedniego znaczenia. Natomiast Dr Erica Gottlieba z Rhodes University uważa, że konieczność obmyślenia strategii, kilku ruchów wprzód, jest głównym motorem rozwoju tych zdolności.

4. Wyostrzają zdolności językowe

Czy to możliwe, że gra, w której nie używa się słów, wpływa na takie umiejętności? W publikacji pt. „Szachy i zdolności” Alberta Frank’a czytamy, że obserwowano grupę dzieci, poświęcających 2h w tygodniu na szachy, i odnotowano znaczną poprawę zdolności językowych, poprawę umiejętności matematycznych oraz płynniejsze wykonywanie zadań strategicznych.

Badacz twierdzi, że szachy wykorzystują i wzmacniają zdolności indywidualne dziecka, czym motywuje wpływ także na sferę językową. Wiele z tych zdolności jest wykorzystywanych podczas każdej gry.

5. Kształcą umiejętność krytycznego myślenia

Na podstawie badania Roberta Fergusona z 1995 roku wiemy, że gra ta jest wspólnym instrumentem w kształtowaniu krytycznego myślenia oraz umiejętności oceny sytuacji. Inne badania (Groot, Krogius, Betancort) potwierdzają te doniesienia i dodają do korzyści jeszcze zdolności organizacyjne, planowania zajęć i przewidywania konsekwencji, odporność na rozproszenie uwagi, refleks i poprawa koordynacji ruchowej.

6. Wspomagają rozwój inteligencji emocjonalnej i umiejętności psychospołecznych

Wiadomo, że inteligencji nie da się do końca zmierzyć i spisać punktami IQ, czyli ilorazu inteligencji. Każdy z nas zapewne słyszał o bardzo istotnej inteligencji emocjonalnej, między innymi za sprawą słynnej książki Daniela Golemana. Definiuje się ją, jako zdolność do spostrzegania, kontroli i oceny emocji. Im dłużej grasz, z tym większą liczbą osób masz kontakt, co pomaga ćwiczyć te umiejętności.

Badania dowodzą, że w wymiarze socjospołecznym szachiści, w porównaniu do graczy basketball lub soccer, osiągają większe korzyści w zaangażowaniu społecznym na uczelni, a także w aspekcie zdolności do współpracy. Nauczyciele oceniali osoby z grupy szachistów, jako bardziej zadowolonych ze szkoły i nauczycieli, bardziej lubiących naukę, mających większą satysfakcję z własnej pracy, większą pewność siebie, o znacznie większej zdolności współpracy i rozwiązywania problemów.

7. Mają walory terapeutyczne

Nie tylko dzieci mogą się tu czegoś nauczyć. Zauważono, że szachy pomagają trenować myślenie przyczynowo–skutkowe oraz zależności między zdarzeniami. Przeanalizowano ten

fakt i przetestowano na grupie chorych. Stwierdzono, że są wysoce efektywne w ochronie przed chorobami neurodegeneracyjnymi, takimi jak demencja czy choroba Alzheimera, oraz mają walory w pewnym zakresie terapeutyczne. To nieprawda, że aby grać w szachy, trzeba posiadać specjalne umiejętności, z którymi można się co najwyżej urodzić. Dowiedziono bowiem, że są to zdolności nauczalne i każdy, bez wyjątku może po nie sięgnąć. Warto!

Elżbieta Szymańska - z wykształcenia - lekarz. Odkąd została mamą, opieka nad dzieckiem, pedagogika i psychologia dziecięca stały się jej prawdziwą pasją. Prowadzi bloga, na którym dzieli się odkryciami wychowawczymi, uzupełnionymi o wyniki badań naukowych.

strona autorki/autora: <http://www.zdolnedziecko.com/>